

نگاه بیرون

تفرقه در زیارت برای وحدت

ترجمه: شهرام زرنردار

● برای دومیلیون مسلمانی که از سراسر جهان در مراسم حج شرکت کرده‌اند، زیارت سالانه زمانی برای فراموش کردن تفاوت‌های نژادی، فرقه‌ای، وضعیت اجتماعی، دارا و ندار و حتی ملیت است که اهل ایمان را تقسیم کرده. این مراسم سالانه بر برابری اهل ایمان در برابر خداوند تمرکز می‌کند. اما هنگامی‌که ترازوی رخ می‌دهد – چنان‌که در فاجعه زیر دست‌وپاماندن زائران بیت‌الله الحرام در روز پنجشنبه رخ داد- تفاوت‌ها به‌سرعت مطرح می‌شوند. یک مقام سعودی علت وقوع این ترازوی را به گردن زائران آفریقایی انداخت و آنها را مقصر اعلام کرد که یادآور اتهام‌های نژادپرستانه است.

ایران به‌شدت عربستان سعودی را مورد انتقاد قرار داده است. عربستان رقیب منطقه‌ای ایران است و ایران مدیریت سعودی‌ها را در نظم‌دادن به جماعت حاضر در حج مورد انتقاد شدید قرار داده است. برخی از دولت‌ها و جنبش‌های مسلمان نیز، شایستگی عربستان برای مدیریت بر اماکن مقدسه یک میلیارد و ۶۰۰ میلیون مسلمان جهان را مورد سؤال قرار داده‌اند.

این حقیقت که تفرقه می‌تواند به‌سرعت باعث تیره‌وتارشدن فضای یک مراسم توده‌ای و مذهبی شود– آن‌هم مراسمی که برای تاکید بر وحدت مسلمانان طراحی شده– بسیاری از آنها را که خواهان همکاری بین‌المللی بیشتری هستند ناامید می‌کند. تقسیمات و تفاوت‌های جهانی اغلب خود را تحمیل می‌کنند، اگرچه همه زائران لباس احرام سفید ساده‌ای به تن می‌کنند که برای ارتقای حس و معنای برابری طراحی شده، تفاوت‌های تنولژیکیک که فِرَق مسلمان را از هم جدا می‌کند به‌سادگی در مکه به کناری نهاده می‌شود زیرا همه یک مناسک را اجرا می‌کنند و یک زیارت را انجام می‌دهند. «بشارت پیر» یک روزنامه‌نگار هندی در مورد مکه و حج می‌گوید: «می‌توانید یک شاهزاده عرب باشید یا یک کارگر ساختمانی از آسیای جنوبی یا یک جنگ‌سالار افغان باشید اما همه شما یک لباس ساده سپید مشترک را می‌پوشید و از میان این چشم‌انداز کویری با هم راه می‌روید و هوا به‌شدت گرم است». «اما وقتی با دقت بیشتری نگاه می‌کنید، آنچه می‌بینید این است که حتی در طول مدت مراسم، تمایزاتی که براساس ثروت و طبقه اجتماعی وجود دارد، از بین نمی‌رود».

بسیاری از صاحب‌نظران از مقامات سعودی به‌خاطر توسعه‌دادن اماکن مقدسه انتقاد کرده‌اند و جایگزین‌کردن کوه‌های اطراف با هتل‌های لوکس که مسلمانان ثروتمند در آنها پول‌های هنگفتی برای اجاره اتاق هایشان می‌پردازند را نکوهش کرده‌اند؛ اتاق‌هایی که دارای نمایی از کعبه هستند. آقای «پیر» گفته: «این عمیقاً یک زیارت متفاوت از زیارتی است که بسیاری از مسلمانان فقیر آفریقایی، آسیای‌جنوب‌شرقی و سایر جاها انجام می‌دهند، این مسلمانان فقیر، دور از اماکن مقدسه می‌خواندند و گریزگاهی از گرمای سوزان مکه و مدینه نداشتند. دولت سعودی گفته بسیاری از قربانیان از کشورهایی از سراسر آفریقا و آسیا بوده‌اند. این امر به وضوح نمایانگر تفاوت‌های شدیدی است که زائران با آن روبه‌رو هستند، همچنین تضادهای طبقاتی جامعه مسلمین را آشکار می‌کند. بیشترین کشته‌ها از ایران هستند. ایران که یک کشور شیعه است، به‌دنبال بحران منا، عربستان سعودی و خاندان آل‌سعود را محکوم کرده است. در نماز جمعه دانشگاه تهران امام‌جمعه، آیت‌الله امامی‌کاشانی، اتهام سعودی‌ها به حجاج مبنی بر رفتار نامنظم زائران را «مزخرف» خواند. او خطاب به جمعیتی متشکل از هزاران نفر که شعار می‌دادند «مرگ بر آل‌سعود» خواستار محاکمه مقامات سعودی به‌خاطر سوءمدیریت و سوءتدبیر در مراسم حج شد. پس از نماز جمعه، نمازگزاران به خیابان‌ها ریختند و پرچم‌های سیاه را در هوا می‌گرداندند و شعار می‌دادند: «رَیْم لعن الله سعود دوست شیطان است» و آنها «امنیت زائران را تضمین نمی‌کنند». هم‌بیمانسان ایران در سراسر خاورمیانه با همین لحن سعودی‌ها را مورد خطاب قرار دادند. نخست‌وزیر سابق عراق، نوری‌المالکی، گفت: این واقعه سند سوءمدیریت سازمان‌دهندگان فصل زیارت حج است. در لبنان حسن نصرالله، رهبر حزب‌الله، گفت: «ترازوی‌های حج بیانگر سوءمدیریت دولت سعودی است». مقامات سعودی از همه خواسته‌اند تا در انتظار نتیجه نهایی یک تحقیق رسمی بمانند. شاهزاده خالد الفیصل، رئیس کمیته مرکزی حج، تقصیر را به گردن برخی از زائرانی که از ملیت‌های آفریقایی بوده‌اند، انداخته و نمادی از رویکرد نژادپرستانه را آشکار کرده است، اتهام نژادپرستی از سوی کسانی که اعراب خلیج فارس را متهم به نگاه نژادپرستانه به سیاهان می‌کنند، مطرح شده است. دیگر سعودی‌ها تقصیر را به گردن ایرانی‌ها انداخته‌اند.

بیشتر زائران می‌گویند چنین مسئله سیاسی‌ای هیچ تأثیری بر چگونه تجربه‌کردن حج از سوی آنان ندارد. برای بسیاری، حج یک واقعه ویژه تاریخی است که تنها پس از سال‌ها پس‌انداز (امکان انجام آن) به دست می‌آید.

دیپلماسی

آغاز دیدارهای رئیس‌جمهوری در حاشیه اجلاس سازمان ملل

روحانی: مشکلات ایران و آمریکا با دست دادن حل نمی‌شود

دیدار روحانی

رئیس‌جمهور برزیل.

عکس:محمد رضا علی مددی، ایران

سران کشورهای عضو از سوم تا پنجم مهرماه برگزار می‌شود، به‌عنوان سخنران حضور یافت. رئیس‌جمهوری در ابتدای سخنانش گفت بدون همکاری گسترده در سه سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی، دست‌یافتن به «اهداف توسعه پایدار» بسیار دشوار است. این همکاری باید ملموم از آگاهی ناشی از سرنوشت واحد و تعهد مشترک در قبال مسئولیت‌های مهم انسانی باشد.

حسن روحانی گفت: دستیابی به آرمان‌های توسعه پایدار بعد از ۲۰۱۵ بدون لحاظکردن مسئولیت کشورها و سهم آنها در پیدایش وضعیت فعلی محیط‌زیست، ناممکن بوده و به مناقشه‌ای بی‌حاصل می‌انجامد.او با اشاره به این موضوع که ترویریس‌ت‌ها در سرزمین‌های فقیر و زخم‌خورده از بحران‌های محیط‌زیستی، رشد کرده، تکثیر شده و چون ریزگردها به‌راحتی مرزها را درمی‌نوردند، گفت: خشونت علیه طبیعت و انسان‌ها، دو فاجعه بزرگ ایران، به عنوان یک بازیگر مهم و تأثیرگذار در منطقه، گسترش دهد. همچنین حسن روحانی در محل سازمان ملل با بان‌کی‌مون، دبیر کل این سازمان، دیدار کرد. محمود واعظی، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات؛ سوزنا ستاری، معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهوری؛ محمد نهاوندیان، رئیس‌دفتر رئیس‌جمهوری و حسام‌الدین آشنا، مشاور فرهنگی رئیس‌جمهوری در این سفر روحانی را همراهی می‌کنند.

روحانی در پایان، افزایش آشکار حساسیت‌های زیست‌محیطی در میان اقشار مختلف مردم کشور، واردکردن آموزش‌های محیط‌زیستی به برنامه درسی مدارس، بازنگری جدی در سیاست‌های سدسازی، احیای تالاب‌های درخطر و همچنین تلاش شبانه‌روزی برای احیای دریاچه‌های درخطرنابودی را بخش کوچکی از التزام دولتش به اهداف توسعه پایدار دانست.

دیدار با رئیس‌جمهور برزیل

همچنین روحانی در دیدار عصر جمعه خود به وقت نیویورک با «دیپلما روسف»، رئیس‌جمهوری برزیل، با اشاره به ظرفیت‌ها و اشتراکات فراوان میان ایران و برزیل، بر ضرورت توسعه همه‌جانبه مناسبات به‌ویژه گسترش روابط اقتصادی، تجاری، علمی و فرهنگی دو کشور تاکید کرد. او روابط ایران با برزیل را در آستانه تحرک جدیدی دانست. در ادامه این دیدار، روحانی گفت نباید اجازه داد گروه‌های تروریستی به دولت‌های تروریستی تبدیل شوند. دیپلما روسف در این دیدار گفت برزیل، ایران را قدرت منطقه‌ای تأثیرگذاری می‌داند و برزیلیا از سرمایه‌گذاری مشترک با تهران حمایت می‌کند. روحانی در این دیدار از رئیس‌جمهور برزیل برای دیدار رسمی از ایران دعوت کرد.

دیدار با نخست‌وزیر سوئد

در ادامه این دیدارها رئیس‌جمهوری در دیدار با نخست‌وزیر سوئد از توسعه همکاری‌های تهران–استکهلم، به‌ویژه در عرصه اقتصادی استقبال کرد و گفت هیچ مانعی در مسیر تعمیق و گسترش روابط همه‌جانبه وجود ندارد. حسن روحانی با اشاره به امکانات و توانمندی‌های گسترده اقتصادی دو کشور گفت: سفر هیأت اقتصادی سوئد به تهران این فرصت را برای سرمایه‌گذاران سوئدی و بخش‌های خصوصی دو کشور فراهم می‌کند تا با ظرفیت‌ها و توانمندی‌های یکدیگر بیشتر آشنا شوند. او در این دیدار، که عصر جمعه به وقت نیویورک و در محل اقامت او انجام شد، تعمیق روابط ایران و اروپا را گام بزرگی برای تحکیم امنیت منطقه‌ای دانست. روحانی به اهمیت مشارکت مکانی برای مبارزه با تروریسم در عرصه جهانی اشاره کرد. استفان لوفون، نخست‌وزیر سوئد، به سفر پیش‌روی وزیر صنعت کشورش به تهران اشاره کرد و گفت: سوئد بسیار علاقه‌مند است روابط صنعتی و تجاری خود را با ایران، به عنوان یک بازیگر مهم و تأثیرگذار در منطقه، گسترش دهد. همچنین حسن روحانی در محل سازمان ملل با بان‌کی‌مون، دبیر کل این سازمان، دیدار کرد. محمود واعظی، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات؛ سوزنا ستاری، معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهوری؛ محمد نهاوندیان، رئیس‌دفتر رئیس‌جمهوری و حسام‌الدین آشنا، مشاور فرهنگی رئیس‌جمهوری در این سفر روحانی را همراهی می‌کنند.

روزنه

مسئله سوریه روی میز ظریف وکری

● وزیران امور خارجه ایران و آمریکا بعد از دو ماه از توافق وین، در نیویورک با هم دیدار کردند. موضوع این دیدار «اجرایی‌کردن توافق وین» و البته بحران سوریه بوده است. اگرچه این روایت آمریکایی‌هاست و هنوز مشخص نیست گفت‌وگو درباره سوریه نیز انجام گرفته یا نه؟

وندی شرمن، مذاکره‌کننده ارشد آمریکایی در جریان مذاکرات هسته‌ای با ایران، می‌گوید که دولت اوباما برای گفت‌وگو با ایران راجع به اوضاع سوریه آمادگی دارد. کری پیش از این هم از ایران خواسته بود که نقش مؤثر خود در سوریه را ایفا کند. به گزارش واشنگتن‌پست، وندی شرمن که قرار است تا ماه آینده پست خود را ترک کند، روز جمعه گفت: «موضوع سوریه به‌طور حاشیه‌ای در کنار مذاکرات هسته‌ای که در ماه جولای پایان یافت، مطرح شد اما هیچ‌گاه صورتی ساختاریافته نیافت». او افزود: «آمادگی آمریکا برای این گفت‌وگوها به این معنا نیست که آمریکا با

ایران همکاری می‌کند، اما ما این مسئله را به‌خوبی می‌دانیم که منافع مشترکی در این زمینه وجود دارد». اشتون کارتر، وزیر دفاع آمریکا نیز گفت: «آمریکا و روسیه می‌توانند راه‌هایی برای همکاری درباره بحران سوریه پیدا کنند». روسیه و ایران متحدان سوریه محسوب می‌شوند و تاکنون هر دو کشور طرح‌هایی برای صلح سوریه به بشار اسد ارائه کرده‌اند. نحوه پیاده‌سازی توافق هسته‌ای بین ایران، آمریکا و پنج قدرت دیگر جهانی نیز جزء موضوعات مذاکره دوجانبه کری و ظریف است. به گزارش «فارس»، کری پیش از دیدار با ظریف به خبرنگاران گفت: «این هفته در فرصت مهمی برای اینکه هریک از کشورها نقشی مهم در تلاش برای حل برخی از دشوارترین موضوعات خاورمیانه ایفا کنند، می‌دانم». کری افزود: «باید برای موضوعات مهم خاورمیانه اجمال‌ه بحران در سوریه و یم، راهی به جلو پیدا شود. باید به صلح برسیم و راهی رو به جلو در یمن و سوریه بیابیم. فکر می‌کنم این فرصت وجود دارد که از طریق این مباحث، به پیشرفت دست بیابیم، محمدجواد ظریف هم به خبرنگاران گفت: «امیدواریم با اجرای کامل این توافق، اجرای با حسن‌نیت آن، بتوانیم به برخی از بی‌اعتمادی‌ها، که دهه‌هاست وجود دارد، پایان دهیم». ظریف عصر جمعه در نیویورک با رئیس کمیسیون سیاست خارجی اتحادیه اروپا نیز دیدار کرد. همچنین قرار است فردا اولین جلسه وزرای خارجه ایران و ۵+۱ برای اجرایی‌کردن توافق نیز در حاشیه مجمع عمومی تشکیل شود.

نگاهی نو، خلاقیتی نو، خدماتی نوین

رستوران لئون شعبه نیاوران

خیابان دکتر باهنر(نیاوران)، بعد از مژده، پلاک ۴۰۶

تلفن: ۰۰ ۲۲ ۷۲ ۲۲

www.leon1960.com